

Nyáridő

Szalay Pál

Vége. Elvesztette a nyár az illúzióját. Itt van. Káprázat, sörhab, fesztiválláz, forró aszfalt, homokkal kevert izzadság, csúfolódó kutyák, indokolt meztelenkedés. Búgnak a klímák, a csókos üdítőmárka jéghegyek közül kacsingat, csobbannak a népek sorba egyre nagyobb vízözön kíséretében. A fény, a szabadság utáni vágyunk csömörré eszmél. A megmártózás után váltanánk is, ahogy magasabb fokozatba kapcsolva magunk mögé utasítjuk a kipipált tájat. Izzik a bőrünk, láthatatlan stigmaként éget a nyárvarázs, amiről hitet tettünk őszi alkonyokon, téli éjszakákon.

Mennyit ér ez a hit, ha fogságba esik, ha önön áhítatai, vágyai a nyakába hullnak? A nyár mindenestül az öledbe huppant. Itt csücsül, s nem megy sehová. Épp ráér. Arra, aki úgy óhajtott nemrég. Camus misszionáriusa is a *Hitehagyott vagy egy zavarodott elme* című elbeszélésében megkapta, amit akart. A vademberek közé ment, a sóvárosba, oda, ahol fehér háttér előtt fekete ruhás alakok izegnek-mozognak. A szeretet lelkületétől vezérelve lépett az erőszak földjére. Oda, ahonnan még senki nem jött vissza. A vágyott durvaság elérte, tagjait megsebeztek, minden úgy történt, ahogy az álmaiban élt. A nagy térítői lelkület végül kétszeres csapást mért gazdájára. Nemcsak katolikus hite hagyta el, hanem új urai által rákényszerített fétis kultusz is gyűlölté vált számára. A lélek hullámmzását, a tagadást és igenlést nemcsak az irreális vágyakozás, dühödt csalódás és embertelen megalázottság váltotta ki, hanem egy titokzatos elegy is. Az elbeszélés első oldalán egy különleges megjegyzést olvasunk, amin a figyelmetlen olvasó könnyen átsiklik: *„...mindjárt nagyon meleg lesz, ez a föld megbolondítja az embert...”* S szinte kivétel nélkül minden oldalon megjelenik a napsütés, a hőség, mint egy önálló személyiség. Az éghajlat, a tűző nap megkerülhetetlen jelenléte és jelentősége a legcsodásabb szófordulatokkal íródik a lapokra. *„akár a nap, amely sosem hagyja abba, csak éjszaka, örökké csak sújt, ragyogással, büszkeséggel, most is keményen sújt le rám, nagyon, de nagyon keményen, földből kibukkanó tüzes lándzsáinak döfésével, jaj, enyhelyre, enyhelyre, már a nagy szikla alá, mert minden összegabalyodik.”*

Albert Schweitzer, amikor Afrikába indult, a gőzönsön utazva a kontinens jó ismerője, figyelmeztette a fiatal orvost, hogy legyen elővigyázatos a nappal, mert az lesz a legnagyobb ellensége. *„Nem csak a tűző napfényt; napkeltekor, délben és alkonyattájt egyaránt óvakodjék tőle akár derült, akár borús az égbolt.”* Az előrevetített aggodalom be is igazolódik, hiszen feleségének, Helene-nek a szervezete nem tolerálja az éghajlatot, sokat betegeskedik és nem is tud végig Alberttel maradni a misszióban. A doktor még az épületen belül is viselte a trópusi sisakot, nehogy baj érje a fejét. Oganga, ahogy a bennszülöttek nevezték, kisebb megszakításokkal 52 esztendeig viselte Lambaréné, Afrika és a nap terhét.

A kirakatok között könnyen különbséget tehetünk. A gyakran frissített, megújított enteriőrök nem porosak, gyűröttek, divatjamúltak és legfőképp nem napszitták. Bármily elkötelezettségünk, vágyunk könnyen megfakulhat, illúzióink elpárolognak, ha nem tudatosítjuk magunkban újra és újra. Albert Schweitzer szerint *„a nagy titok: úgy járni végig az életutunkat, hogy ne kopjunk el... A Nap egyetlen sugara sem vész kárba, de a növénynek, amire árad, idő kell a sarjadáshoz, és aki vet, nem mindig éri meg az aratást.”*